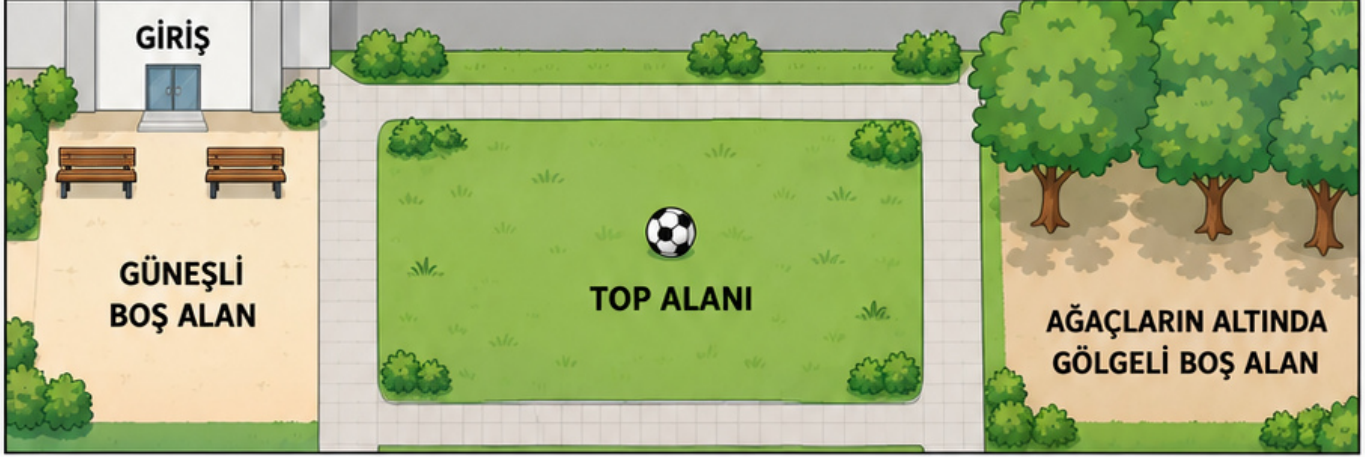

ÖZGÜN MUHAKEME SORULARI

1. Aynı bahçe, farklı ihtiyaç

Özgün notlar: Eylül, “Teneffüste gölgede oturmak istiyoruz; girişteki boş alan güneş alıyor.” diyor. Kerem, “Top oynarken oturan arkadaşlarımızı rahatsız ediyoruz.” diyor. Sınıf, iki ihtiyacı karşılayan fakat notlarda söylenmeyen bir sorunu varmış gibi göstermeyen öneri hazırlıyor.

Hangi öneri hem notlarla hem planla desteklenir?

- A) Girişte yeni banklar kurulsun; böylece gölge ve top sorunu birlikte çözülür.
- B) Banklar top alanının ortasına taşınsın; herkes aynı etkinliğe katılır.
- C) Top oynamak tamamen kaldırılmalı; çünkü bahçede başka boş alan yoktur.
- D) İki bank gölgeli boş alana taşınsın; oturma yeri top alanından ayrılmış olur.

2. Bağlantıyı kaybetmeyen sıra

Bir öğrenci, ses kaydı hazırlama sürecini anlatan dört cümleyi kartlara ayırıyor. Metin, sorunun fark edilmesinden çözümün denenmesine ve sonuca ilerlemeli. “Bu yöntem” ifadesinin hangi uygulamaya gönderdiği açık kalmalı.

I

Son kayıta bütün sözler anlaşılınca dosyayı öğretmenimize gönderdik.

II

İlk kaydı dinlediğimizde arka sıradaki arkadaşlarımızın sesi duyulmuyordu.

III

Bu yöntemi denemek için kısa bir prova kaydı yaptık.

IV

Bunun üzerine mikrofonu ortaya alıp konuşma sırasını belirledik.

Hangi sıralama ve açıklama, olay akışını ve gönderimi birlikte korur?

- A) II-III-IV-I; “bu yöntem” sonraki cümlede henüz uygulanmayan öneriye gönderir.
- B) II-IV-III-I; “bu yöntem”, mikrofonun yeriyle konuşma sırasının birlikte düzenlenmesine gönderir.
- C) IV-II-I-III; dosya gönderildikten sonra sorunun ilk kez fark edildiğini gösterir.
- D) III-I-II-IV; prova, sorunun nasıl çözüldüğü bilinmeden sonuçlandırılır.

3. İki gözlemden sonuç

Bir öğrenci, aynı durakta üç sabah otobüs bekledi. İlk gün otobüs doluydu; ikinci gün birkaç boş koltuk vardı; üçüncü gün otobüsü kaçırdığı için içeri giremedi. Günlüğüne “Bu hattın otobüsleri her sabah doludur.” yazdı.

Günlükteki yargı hangi gerekçeyle düzeltilmelidir?

- A) Üçüncü gün gözlem yoktur; ikinci gün de bütün koltuklar dolu değildir.
- B) İlk gün dolu olması bütün günleri açıklamak için yeterlidir.
- C) Otobüsü kaçırmaması hattın tamamen kapandığını gösterir.
- D) Boş koltuk görülmesi o gün hiç yolcu bulunmadığını kanıtlar.

4. Sözcük geriye neyi gösterir?

“Mina, çatlamış saksıyı atmak yerine onardı. Ardından içine küçük bir fide yerleştirdi. Bu tercih, sınıftakilerin eski eşyaları hemen gözden çıkarma alışkanlığını tartışmasına yol açtı.”

“Bu tercih” hangi eylemi, hangi sonucu bakımından karşılamaktadır?

- A) Fideyi sulamak; bitkinin hızlı büyümesi
- B) Yeni saksı satın almak; sınıfın alışverişe gitmesi
- C) Saksıyı onarıp yeniden kullanmak; eşya tüketiminin sorgulanması
- D) Fideyi başka sınıfa vermek; tartışmanın bitmesi

5. Eksik kanıt bul

Bir mahalle dergisi, yeni banklar konduktan sonra meydana gelen kalabalığın arttığını yazdı. Aynı hafta meydana üç günlük bir el işi pazarı da kurulmuştu. Dergi, artışın yalnız banklardan kaynaklandığını savundu.

Bu savın neden kesin olmadığını açıkla ve savı sınamak için hangi ek gözlemin yararlı olacağını belirt.

6 Sözü'n açtığı alan

“Defterime her şeyi sıkıştırmaya çalışınca düşüncelerim birbirine dolandı. Öğretmenim, önce bir soruyu seçmemi söyledi. O soruya odaklanınca yazım nefes aldı.”

“Yazım nefes aldı” sözünün anlatıma katkısı hangisidir?

- A) Defterin sayfalarının fiziksel olarak büyüdüğünü bildirir.
- B) Odaklanmanın metni daha açık ve rahat izlenir kıldığını sezdiren.
- C) Yazarın konuşmayı bıraktığını kanıtlar.
- D) Sorunun tamamen unutulduğunu gösterir.

7 Bir başlığın yükü

Metin: Okulun yalnız bir koridorunda yön levhaları yenilendi. Öğrencilerin o koridorda yanlış sınıfa gitme sayısı azaldı. Diğer koridorlarla ilgili kayıt tutulmadı.

Hangi başlık metni doğru sınırlar?

- A) Okulda artık kimse yönünü kaybetmiyor
- B) Levhalar okulun tüm sorunlarını çözdü
- C) Bütün sınıfların yeri değiştirildi
- D) Yeni levhalar bir koridorda karışıklığı azalttı

8 İki bakışı koru

Not 1: Eski çınarın gölgesinde oturmak hoşuma gidiyor.

Not 2: Ağacın altındaki banklar yolun tam ortasında; geçerken zorlanıyoruz.

İki görüşü de dikkate alan iki cümlelik bir öneri yaz.

Ağacı kesmeyi veya gölgeden bütünüyle vazgeçmeyi önermek zorunda değilsin.

9. Dizilişin anahtarı

Cümleler:

- I—Bunun üzerine kapağı yeniden açıp eksik parçayı aradı.
II—Kutu kapanmıştı ama Deniz'in elinde fazladan bir vida kalmıştı.
III—Vidayı yerleştirdiğinde kapak artık sallanmıyordu.
IV—Sonunda köşedeki boş yuvayı fark etti.

Olay ve gönderim ilişkisini koruyan sıralama hangisidir?

- A) I-II-III-IV
B) II-I-IV-III
C) II-IV-III-I
D) IV-III-II-I

10. Benzer değil, aynı da değil

“Kasabanın eski meydanı sabahları bir arı kovanını andırırdı: dükkânlar açılır, sepetler taşınır, farklı sesler birbirine karışırdı.”

Benzetmenin dayanağı ve sınırı hangi seçenekte doğru verilmiştir?

- A) Hareket ve çok seslilik ortaktır; meydan gerçek bir kovan değildir.
B) Meydanın biçimi altıgendir; bütün kişiler arıcıdır.
C) Bütün sesler aynıdır; insanlar hiç hareket etmez.
D) Meydanda yalnız bal satılır; başka dükkân yoktur.

11. Alıntıyı çarpıtma

Bir öğrenci şöyle dedi: “Kısa hikâyeleri seviyorum ama bazen uzun romanları da okuyorum. Kitabın uzunluğu tek başına seçimimi belirlemiyor.”

Haber taslağı: “Öğrenci uzun kitapları hiç okumadığını söyledi.”

Haber taslağını düzelt ve “ama” bağlacının bu düzeltmede neden önemli olduğunu açıkla.

12. Kanıtı doğru bağla

Sema, konuşma sırasında kendisine katılmayan arkadaşının sözünü kesmedi. Not aldığı iki noktayı konuşma bitince sordu. Arkadaşı cevap verdikten sonra kendi önerisini anlattı.

Hangi yorum iki davranışla da desteklenir?

- A) Sema hiçbir konuda görüş belirtmek istemez.
- B) Sema not aldığı için konuşulanları hiç duymamıştır.
- C) Sema arkadaşının bütün düşüncelerini kabul etmiştir.
- D) Sema dinlemeye ve anlaşılmayan noktaları açıklığa kavuşturmaya önem verir.

13. Metindeki dönüm noktası

“Her sabah aynı yolu yürürdüm. O gün yolun kapalı olduğunu görünce dar bir sokağa saptım. Köşede daha önce hiç fark etmediğim bir kitap tamircisi vardı. Eve döndüğümde yıpranmış defterimi ona götürmeye karar verdim.”

Anlatıda yeni kararın oluşmasını sağlayan olay zinciri hangisidir?

- A) Defterin satın alınması → yolun kapanması
- B) Tamircinin eve gelmesi → bütün yolların açılması
- C) Yolun kapanması → başka sokağa sapma → tamirciyi fark etme
- D) Aynı yolu yürüme → defteri çöpe atma

14. Gözden geçirilmiş davet

Taslak: “Sergimize gelin. Çok güzel şeyler olacak. Orada buluşacağız.”

Bilgiler: Öğrenci seramikleri; okul salonu; 12 Kasım Perşembe saat 14.00; giriş ücretsiz.

Taslağı, okurun karar vermesine yarayan bilgileri içeren kısa bir davete dönüştür.
“Çok güzel” yerine serginin içeriğini anlat.

15. İki anlamı ayır

“Usta, tahtanın yüzünü zımparaladı. Çırak, başarısız denemesini görünce yüzünü astı.”

“Yüz” sözcüklerinin bağlamdaki kullanımı hangi açıklamayla karşılanır?

- A) İlkinde yüzey, ikincisinde deyim içinde üzülmeye/somurtma anlatılır.
- B) İkisinde de bir kişinin organı doğrudan anlatılır.
- C) İlkinde sayısal değer, ikincisinde yüzme eylemi vardır.
- D) İkisinde de aynı fiziksel işlem yapılır.

16. Başka bir son mümkün

“Yağmur başlayınca dışarıdaki kitap masası ıslanacaktı. İki arkadaş bir örtü getirdi; ancak örtü bütün masayı kaplamıyordu. Tam o sırada okulun girişindeki boş rafları fark ettiler.”

Metne iki cümlelik bir son yaz. Örtünün yetersizliği ile boş rafların fark edilmesini çözüme bağla; yeni bir kişi ekleme.

17. Gerekçesi olan tercih

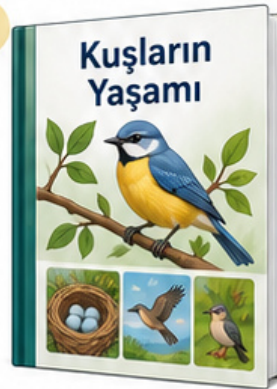
İki tanıtım:

- A— Kısa metinlerle kuşların yaşamını anlatan, resimli bir kitap.
- B— Kuş fotoğraflarının yer aldığı, açıklama metni bulunmayan bir albüm.

Elif, kuşların nasıl yaşadığını öğrenmek ve gördüğü kuşları resimlerle karşılaştırmak istiyor.

Elif için bir kaynağı seç ve iki amacını birlikte kullanarak gerekçelendir. Diğer kaynağın hangi amaca katkısının sınırlı kaldığını belirt.

A

B

18. En gerekli cümle

“Çocuklar eski oyuncakları onarmak için bir masa kurdu. Bir yanda kırık tekerlekler, öte yanda boyası aşınmış parçalar vardı. _____. Böylece her oyuncak, ihtiyacına uygun işlem gördü.”

Boşluğa hangi cümle gelirse “böylece” ile kurulan sonuç en açık biçimde hazırlanır?

- A) Her oyuncakçı aynı renge boyamaya karar verdiler.
- B) Masanın yanında hiç konuşmadan uzun süre beklediler.
- C) Önce her oyuncakın sorununu belirleyip işleri ona göre paylaştılar.
- D) Oyuncakların hepsini kontrol etmeden kutuya kaldırdılar.

19. Bir görselin iki yorumu

Aşağıdaki görseli inceleyin.

Görsel betimi: Atölyede iki öğrenci aynı maketi tutuyor; biri parçayı yerleştirirken öteki gövdeyi sabitliyor.

Yorum1: “Birlikte çalışıyorlar.”

Yorum2: “Bu maketi yarışmada kesin birinci seçtiler.”

İki yorumu kanıt bakımından karşılaştır. Hangisinin desteklendiğini ve ötekini doğrulamak için hangi bilginin gerektiğini yaz.

20. Yazıya ölçülü bir sonuç

Bir öğrenci, okul bahçesindeki sessiz köşeyi bir hafta denedi. Üç gün orada rahat okudu; yağmurlu iki gün içeri geçti. Taslağının sonucu: “Dışarıda okumak herkes için her koşulda en iyi yöntemdir.”

Sonuç cümlesini gözlemlerin kapsamına uygun biçimde yeniden yaz ve düzelttiğin iki aşırı genellemeyi belirt.
